

Carolus Spitsbaard

Oma's die katten eten

2024

Copyright 2024

Carolus Spitsbaard

Booksupport

ISBN 978-94-6247-331-7

Levend gemis

Mama, waarom heb je me verlaten
altijd stond ik voor je klaar
jou(w) aandacht en liefde geven maar
je wilde niet met me praten

We hebben nu allebei verdriet
mijn jeugd wil lachen en houden
van jou, komt de warmte niet
vanzelf; de tranen die komen zouden

Moeder, waar ben je nu gebleven
arme jij je blijft nog in het verleden
menig nare herinnering herbeleven
alleen, zonder toekomst heden.

Voorwoord

Ik ben geworden wie ik nu ben. Dankzij en misschien ook wel ondanks mijn familie, mijn gezin, mijn ex-schoonfamilie en passanten in mijn leven.

Als eerste wil ik mijn moeder bedanken voor haar ongelooflijk gebrek aan reflectie en het beeld dat de hele wereld alleen om haar draait. Ik heb dat voor een groot gedeelte overgenomen. Toch houd ik van haar. In de tweede plaats bedank ik mijn tweelingzus Lies voor haar onuitputtelijke vertrouwen en liefde. De volgende dank gaat uit naar Oudste Zus, die met haar relaties (Hollandse leugenaar, een Vietnamese bootvluchteling, Molukse vrijheidsstrijder, Turkse en Kameroense illegalen, Curaçaose uitzendkracht, biseksuele vriendin) mij een inzicht heeft gegeven, dat de wereld van ons allemaal is en dat een zoektocht in en naar de liefde waardevol en zinvol is.

Een grote dank ben ik verschuldigd aan mijn familie en mijn ex-schoonfamilie voor hun creativiteit en crimineel gedrag. Ik heb me door hen veel vragen gesteld over liefde, recht en rechtvaardigheid, goed of slecht en wat nu eigenlijk waarheid is.

Beste lezer,

Je gaat een verhaal lezen, een bijzonder verhaal, een waargebeurd verhaal, mijn verhaal. Wellicht denk je bij wat je leest, dat het niet waar kan zijn, maar toch is het zo. In ieder geval is het mijn verhaal en mijn waarheid.

Mijn verhaal begint niet bij mijn geboorte. Ik was onverwachts, misschien zelfs ongewenst, toch heb ik mij nooit zo gevoeld.

'I would like to thank my parents in Vergaio, a little village in Italy. They gave me the biggest gift: poverty.'

Roberto Benigni

Hoofdstuk 23

2011 Stadskanaal

Vader was mijn vader.

‘Au, au, godverdomme, wat doet dat zeer! Waar is Karel, au, je moet hem bellen, hij moet komen, snel bel hem!’

‘Rustig maar Jan, het is goed zo, Karel komt eraan. Rustig ademhalen.’

Moeder belt niet mij maar Mano, mijn jongste broer die vernoemd is naar Manolito uit The High Chaparral, een succesvolle westernserie in de jaren zestig en begin jaren zeventig. Ik woon te ver om op tijd te zijn. Mano arriveert binnen vijf minuten. Hij schrikt als hij zijn vader op de grond ziet liggen en hij weet het antwoord al.

‘Au, Jezus, wat een pijn in mijn borst, au, au ...’

‘Het is goed Jan, kijk me maar rustig aan, het is oké, rustig ademhalen, het is oké...’, zegt Moeder. De ademhaling gaat rustiger.

‘Bedankt Jet, bedankt voor alles...’ Zijn ademhaling stopt. De gebelde ambulance stopt voor de deur, maar dit keer is het te laat. Mijn vader sterft op de grond in de keuken na een hartaanval. Moeder verloor haar man nu voor de vierde keer, ze waren al drie keer getrouwd met elkaar en ook drie keer gescheiden. Deze vierde keer was definitief.

Mijn ouders zijn vanuit Spanje weer in Nederland komen wonen. Ze woonden eerst in Benidorm en daarna in Mijas vlakbij Malaga in een appartement dichtbij het strand. Mijn vader had daar al moeilijkheden met zijn hart gekregen vanwege een aneurysma. Hij werd geopereerd in Malaga en had al niet veel kans om de operatie te overleven. Toch bleek zijn hart nog verder te willen gaan en vertrokken ze na de operatie weer naar Nederland. Ze wilden nu ook dichtbij hun kinderen en kleinkinderen wonen. Moeder voelde zich altijd meer verantwoordelijk om zich te ontfermen over mijn broers en zussen die het volgens haar moeilijker hadden. Daarom ging ze in Groningen wonen in de buurt van mijn broertje Mano, Oudste Zus en Jongste Zusje. Ik kan alleen maar raden waarom ze dat deed. Waarschijnlijk omdat haar andere vier kinderen goed terecht waren gekomen en dat was niet dankzij haar. Mijn vader volgde al heel zijn leven mijn moeder in goede en slechte tijden en tjonge, wat waren er slechte tijden.

Het is vandaag 12 oktober, herfst. De dag start goed, ondanks de tranen die uit de hemel druppelen, want vandaag zijn we jarig. Ik bel Lies op en feliciteer haar met onze verjaardag. We zijn allebei opgewekt en maken er een mooie dag van. Na een halfuurtje in de auto begint mijn werkdag. Ik sta voor de klas les te geven voor 5 havo en vandaag gaat de les Nederlands over de meest gemaakte fouten bij formuleren. Om 11.11 uur gaat de

telefoon in de klas en ik onderbreek even de les en neem gekscherend de telefoon op. 'Met de oppas van 5 havo.'

De directrice Anne, die dit normaal wel kan waarderen, zegt nu serieus: 'Ik heb een telefoontje voor je, ik zal je even doorschakelen.'

'Hallo Karel?'

'Ja?' zeg ik vragend, wetend dat er iets onheilspellends verkondigd gaat worden.

'Je spreekt met Marian, ik heb een bericht voor je van je moeder, het is vreselijk, ze zegt dat je vader zojuist is overleden.'

Mijn adem stukt, ik voel de tranen komen en ik voel een en al verdriet. 'Hoe? Wat?' Ik zou de komende week bij hem langsgaan. 'Nee, nee, nee!'

Mijn ogen worden vochtig, maar de tranen zijn in de loop der tijd verdwenen. Te veel gebeurd, te veel verdriet, geen tranen meer over.

Er zijn nog zoveel vragen. Marian, mijn ex-schoonmoeder weet de antwoorden ook niet en ze zei dat ze me belde, omdat mijn moeder mij niet te pakken kon krijgen en ze het nummer van mijn werk niet wist.

Waarom moest zij me nu zo nodig bellen bij dit voor mij zo belangrijk moment, waarom dan niet een van mijn kinderen?

De directrice Anne kwam de klas in lopen en zei me dat ik naar huis kon gaan als ik wilde en dat ze de lessen van vandaag en de komende dagen wel zou regelen. Leerlingen in mijn klas waren ook geschokt en er begon een

paar leerlingen te huilen. Zelfs Emin, waarvan men zei dat hij gevoelloos en gewetenloos was. Ik bedankte mijn leerlingen voor hun medeleven.

Ik vertrok meteen naar huis en daarna door naar Groningen om Moeder te troosten en te vragen wat er was gebeurd. Dood, 'mijn' vader dood?

Nu ineens? Zo maar? Er waren zoveel vragen en er was nog zoveel onopgelost.

De uitvaart moest geregeld worden. Toen ik in Groningen aankwam, was iedereen al aanwezig. Oudste Zus, Edith met Bert, Lies met Bert, Oudste Broer met zijn vrouw, Mano, Jongste Zusje met haar kinderen. Ik kwam met mijn kinderen en zonder vrouw. Van haar was ik een paar jaar geleden gescheiden en vorig jaar was zij onverwachts overleden. Triest verhaal.

Vreselijk verhaal, zo jong, 42 jaar pas.

'In haar slaap overleden' zei de politie. Ik wist wel waarom.

Op haar begrafenis keek haar familie in ieder geval erg verwijtend naar haar nieuwe partner, die haar niet had geholpen door haar maar in bed te laten liggen. Ik keek verwijtend naar mijn ex-schoonfamilie. Waarom? Wat zou jij doen, als een familielid of een geliefde komt te overlijden en die persoon heeft geen uitvaartverzekering en ook geen geld achtergelaten om een uitvaart te regelen? Geen van haar familieleden had geld of wilde geld aan haar uitvaart besteden. Ook maakten zij ineens aanspraken op de bezittingen van Bea. Daar waren we snel klaar mee. Er was niets. Niets dan schulden. Ik had wat spaargeld en wilde er iets leuks mee doen, op vakantie

gaan bijvoorbeeld. Met vier jonge kinderen die net hun moeder hadden verloren, kon ik het echter niet over mijn hart verkrijgen om dit niet op de juiste manier te regelen. Daarbij komt, dat er echt een periode was waarin ik veel van haar had gehouden. Later meer hierover. Ik heb samen met mijn kinderen de uitvaart geregeld van begin tot het eind. Ze hield zo van reggae, salsa dansen en merengue. Ik vond het dansen eerst helemaal niets, maar omdat zij het zo leuk vond, gingen we donderdagavond lessen volgen bij Salseros in Den Haag.

Toen ik het eenmaal onder de knie kreeg, werd het pas echt leuk. ‘*Suavemente*’ van Elvis Crespo mocht dan ook niet ontbreken op haar uitvaart. Ook ‘*Mama*’ van Il Divo werd uitgekozen voor haar uitvaart.

De kinderen maakten een prachtige collage met alle leuke foto's die ze van hun moeder konden vinden. Ik heb ervoor gezorgd dat ze niet in een gemeentegrav begraven zou worden, maar in een eigen graf op een begraafplaats in de buurt van mijn kinderen.

Wat de dag van de uitvaart erg bijzonder, mysterieus en profetisch maakte, was het moment dat we na de uitvaart naar huis gingen en er een witte duif in onze woonkamer zat. Hij bleef een paar tellen zitten en vloog door de openstaande schuifdeur weg toen we de deur van de woonkamer opendeden. Dit was juist erg bijzonder, omdat we hadden afgesproken, net als Karel en Jonathan Leeuwenhart in het boek 'Gebroeders Leeuwenhart' van Astrid Lindgren, als er een van ons zou komen te overlijden, dat de ander dan als duif terug zou komen en zou overgaan naar een nieuwe positieve fase in ons leven. Meerdere mensen waren getuigen van de duif in ons huis en dat moment maakte me even gelovig. Even maar hoor, want ik ben nu eenmaal een 'orthodoxe' atheïst.

Nu even terug naar de vorige bladzijden waar we de uitvaart van mijn vader aan het bespreken waren.

'Is er een uitvaartverzekering?', vroeg mijn zwager Bert.

'Ja, die was er wel,' zei Moeder, 'maar die verzekering was geroyeerd, omdat Mano de achterstallige premie zou betalen.'

Het geld had hij contant ontvangen van Moeder en hij zou het overmaken naar de uitvaartverzekering, maar dat geld is nooit op die rekening terechtgekomen.

Je zou verwachten dat hij in de ban gedaan zou worden, maar nee, met de mantel der liefde zoals het altijd in onze familie ging, werd hij weer omarmd in de familie.

‘Het blijft toch je kind, hè’ zei Moeder. Conclusie, er was geen uitvaartverzekering. De uitvaart kon wel geregeld worden, maar we moesten dan wel met elkaar het geld bijeen leggen. Uiteraard verwachtte ik al, dat de Groningers zouden zeggen dat ze niets hadden. Ze hadden ook niets en ook Moeder had niets. Edith, Oudste Broer, Lies en ik spraken af dat we allemaal hetzelfde deel zouden moeten betalen. Navraag bij de gemeente leverde op, dat ook de gemeente bereid was om een groot bedrag te betalen, omdat mijn ouders met hun pensioentje net iets boven de bijstandsnorm zaten.

Echt heel aardig en zeker onverwachts van de gemeente Stadskanaal.

Mijn dank daarvoor! Het Groningse deel van de familie zweeg.

Het Groningse deel van de familie had wel voor het grootste gedeelte het hoogste woord bij de invulling van de crematie. Zij hadden ook de muziek zonder overleg met ons uitgekozen.

Het nummer *'Mijn opa, mijn opa, mijn opa'* droeg in ieder geval ieders goedkeuring.

Oudste Broer hield een emotionele toespraak over wat voor moeilijke relatie hij had met onze vader en dat hij gelukkig onze vader bij leven nog had kunnen vergeven. Onze vader had ooit zijn excuses aangeboden over zijn gedrag jegens hem. Ik hield mijn toespraak over de leuke momenten in mijn leven met mijn vader en dat ik hem dankbaar was, omdat hij er altijd voor me was (ondanks dat hij af en toe een echte ‘kankûhlèjûh’ voor anderen was). Ik zou dit woord normaliter niet gebruiken, oprecht alvast excuses aan mensen die aan deze vreselijke ziekte lijden, hebben geleden of dierbaren hebben of hebben verloren, maar ik ben geboren in Den Haag, dus.

Hoofdstuk 10

1972 Den Haag

De schoolbel gaat. Wij wachten altijd op elkaar. We lopen de trap af de school uit en gaan nog even op de schommels zitten en daarna nog wat voetballen met andere kinderen op het schoolplein. We lopen met Annie, die bij ons in de buurt woont. Ze is een dag jonger dan wij. Zij is een dag na ons zes jaar geworden. We lopen langs de sloot op de Noordpolderkade en linksaf onder de poort van de Molenaarstraat door richting ons huis. Annie woont alleen met haar moeder in de woning boven de poort.

Ze zegt: ‘Dag, tot morgen.’

Ze doet de deur open door aan het touwtje te trekken en loopt naar binnen.

We lopen door, want wij wonen op de eerste etage in de tweede hoek van deze straat naast mevrouw Smit. We lopen ons portiek in en wat meteen opvalt is dat de deur helemaal open staat en het in het halletje leeg is.

We lopen naar boven en we zien dat heel ons huis leeg is. Onze bedden, matrassen en kussens zijn ook weg.

‘Mama!, mama!’, schreeuwen wij.

Er is niemand, geen geluid, behalve het gemiauw van de kat van de bovenbuurvrouw op ons balkon. Hetzelfde balkon, waar ik vorig jaar vanaf

was gevallen. Ik stond samen met Lies op dat balkon en ik daagde Lies uit om over het muurtje van het balkon te lopen. Zij durfde niet, ik wel.

Ik stapte verkeerd en viel van één hoog naar beneden. Ik lag versuft in de tuin van onze buurvrouw, die ook onze tante is. Ik probeerde op te staan, terwijl Lies van boven huilend vroeg: ‘Karel, gaat het?’

‘Ja, het gaat wel, ik kom eraan.’

Ik had hoofdpijn en voelde wat bloed langs mijn oren mijn nek inlopen. Ook voelde ik met mijn handen op mijn hoofd en voelde ik een groot gat achter op mijn hoofd. Ik liep tussen de hondendrollen in de tuin naar de tuindeur en rende met een bebloed hoofd de tuin uit. Ik rende snel naar huis in de hoop dat niemand me zag. Thuis zat Lies op me te wachten met een handdoek. Niemand was thuis en ze drukte de handdoek achter op mijn hoofd. Toen het bloeden een beetje gestopt was, probeerden we de handdoek met warm water schoon te spoelen en legde het in de altijd overvolle wasmand.

‘s Avonds bij het eten had ik een erge hoofdpijn, maar niemand zag de pijn of bemerkte dat ik een gat in mijn hoofd had. Terug naar ons lege verlaten huis. We beginnen te huilen.

‘Stil maar Lies,’ zeg ik, ‘het komt wel goed.’

Wij kijken vanuit ons raam in de woonkamer nog even in de tuin van onze tante. De tuin is altijd vies en smerig, er liggen grote uitwerpselen in van de

grote Sint-Bernhard die ze hebben. Hun huis stinkt en we willen er ook nooit naar binnen. Onze tante is aan een oog blind. Mama zei, dat dat kwam door haar man die haar regelmatig sloeg. Hij zat volgens haar in het leger en was nooit thuis. We hebben ook een neef en nicht, maar die zijn veel ouder dan wij en we hebben zelden contact. We lopen het lege huis uit en we hebben echt geen idee waar onze moeder is gebleven. Moet je je dat eens voorstellen. Onze vader die was zoals altijd al vroeg vertrokken, die zien we immers nooit 's morgens en 's avonds komt hij ook altijd laat thuis.

Meestal liggen we dan al te slapen.

Mevrouw Smit ziet ons vanuit haar raam staan en ze roept met haar prettige stem: 'Jullie wonen hier niet meer, jullie moeder heeft met jullie tante alles meegenomen naar de Trekweg.'

Verbaasd kijken we elkaar aan. Geen idee, waar de Trekweg was. We kennen alleen onze straat en ook de Stortstraat, want daar woonde Wally, waarmee ik bevriend was. Ik ging weleens langs om bij hem te voetballen. Zijn moeder werd altijd gepest met haar 'derde borst'. Ik vond dat zo vreselijk. Ze was zo ontzettend aardig, maar door een brand waren haar gezicht en haar borsten verminkt. Toch was ze daarvan hersteld en ze zorgde nog goed voor Wally en zijn zusje. Zijn vader heb ik nooit gezien.

Mevrouw Smit woonde naast ons in een ander portiek. Ze was altijd aardig tegen ons. Voor haar huis stond een lantaarnpaal en ik klom er regelmatig in

om te kijken of ze thuis was. Als ze thuis was, lachte ze altijd en gaf ze me een ijsje met een kauwgombal onderin. In de zomer kon ik vanuit de grote boom, die ook voor ons huis in het park stond, alles zien wat er gebeurde in de straat. Ik klom graag in deze boom en ik ging altijd op dezelfde tak zitten, waar ik comfortabel achterover kon liggen tegen een andere tak.

Door de bladeren kon je mij niet zien zitten.

In december had ik vanuit diezelfde nu bladloze boom gezien, hoe ze alle kerstbomen onder de grote put in het midden van het park gingen leggen. Honderden kerstbomen lagen daar in het riool zonder dat mensen uit andere straten dat wisten. Deze bomen waren een schat, die bewaakt moest worden. Anderen wilden ze ‘rauschen’, hetgeen ik later begreep dat ze ‘onze’ bomen wilden stelen. Ferry, mijn neef was meegegaan naar andere straten om daar te knokken en de kerstbomen mee te nemen naar onze straat.

Bij Oud en Nieuw gingen al deze bomen in vlammen op onder luid geschreeuw en gezang. Terug naar mevrouw Smit. Zij legde uit hoe we moesten lopen. De straat uit naar rechts, langs kruidenier Bax en dan naar rechts, langs het huis van de broer van onze opa, die (ambigue, maar hier geldt het voor beide opa's) wij niet kennen. De straat helemaal uitlopen tot de Vliet en dat was de Trekweg. We moesten het huis op de hoek zoeken en dan hadden we de bovenste woning. Volgens de gegeven instructie lopen we de route en aangekomen op de Trekweg zien we een straatbordje.